



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22751/2024
27.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Доламић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Краљеву, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 26/24 од 04.07.2024. године, у седници одржаној 27.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 26/24 од 04.07.2024. године.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 26/24 од 04.07.2024. године и пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 24/20 од 07.02.2023. године у ставовима првом и трећем изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 24/20 од 07.02.2023. године, усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да јој због повреде права на суђење у разумном року исплати на име накнаде имовинске штете износ од 798.840,33 динара са законском затезном каматом од дана 25.05.2020. године до исплате (став први изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој исплати законску затезну камату на износ од 16.656,63 динара од 25.04.2016. године до 25.05.2020. године као неоснован (став други изреке). Обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 91.875,00 динара са законском затезном каматом од извршност до исплате (став трећи изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 26/24 од 04.07.2024. године, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 24/20 од 07.02.2020. године у ставовима првом и трећем изреке (став први изреке). Одбијени су захтеви тужиле и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, на основу члана 404. ЗПП, изјавила благовремену ревизију.

Тужена побија пресуду у обавезујућем делу због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију тужене.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужене у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23) Врховни суд је утврдио да је ревизија дозвољена због потребе уједначавања судске праксе, те је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући правноснажну пресуду у делу који се побија ревизијом тужене по члану 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Предмет спора је накнада штете коју правни претходник тужиље, као бивши запослени у „Концерн фабрике вагона Краљево“ АД Вагоноградња ДОО Краљево – у стечају трпи, као последицу изосталог намирења потраживања из радног односа у поступку стечаја послодавца. Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Краљеву Р4 Ст 1722/19 усвојен је приговор предлагача АА из ..., и утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Краљеву Ст 48/15. Тужиља је супруга и законски наследник сада покојног ББ по правноснажном решењу Основног суда у Краљеву О 1962/2015 од 13.04.2016. године. Супруг тужене био је запослен у „Концерн фабрике вагона Краљево“ АД Вагоноградња ДОО Краљево над којим је 23.12.2015. године отворен стечајни поступак Ст 48/2015, која је своје потраживање пријавила, а које јој је признато закључком о признатим потраживањима Ст 48/15 од 08.07.2016. године, а правна природа потраживања су неисплаћене зараде које је својим радом стекао супруг код стечајног дужника. Из листе признатих и оспорених потраживања утврђено је да је покојни ББ пријавио потраживање у износу од 798.840,33 динара, које је стечајни дужник стечајном повериоцу признао у целини у трећем исплатном реду, у коме није вршена исплата, а које се односи на неисплаћене зараде по споразуму за период од јуна месеца 2012. године до 04.04.2015. године. Имовина стечајног дужника није била раздвојена од имовине осталих привредних друштава у „Концерн фабрике вагона Краљево“ АД Вагоноградња ДОО Краљево, те је стечајни управник предузео све правне радње у циљу утврђивања и разграничења имовине стечајног дужника, од чега зависи продаја непокретне имовине стечајног дужника, а по доношењу решења о банкротству од 30.05.2016. године су извршене продаје покретне имовине које су биле успешне и одржавале су се путем јавног надметања. „Вагоноградња“ у стечају под пословним именом „Концерн фабрике вагона Краљево“ АД Вагоноградња ДОО Краљево у стечају основано је 10.09.1998. године. Из извештаја Централног регистра депо и клиринг хартија од вредности АД утврђено је да је „Фабрика вагона Краљево“ АД у стечају власништво физичких лица 10,80973%, а у власништво правних лица 89,19027%.

Са полазиштем на наведено утврђење првостепени суд, на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року је усвојио постављени тужбени захтев за исплату главнице, са законском затезном каматом од дана отварања стечајног поступка над послодавцем тужиоца.

Другостепени суд, са полазиштем на наведену материјалноправну одредбу, као и одредбе члана 172. Закона о облигационим односима, члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода потврђује првостепену пресуду у односу на главно потраживање и парничне трошкове, а преиначује у делу за исплату законске затезне камате тако што одбија захтев за временски период од отварања поступка стечаја до подношења тужбе у овој парници.

Основано се ревизијом тужене указује да због погрешне примене материјалног права нису утврђене све битне чињенице.

На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године донет је закључак, који је допуњен на седници од 27.09.2019. године, по коме Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

За постојање одговорности тужене, у смислу наведеног закључка неопходно је да је потраживање запосленог из радног односа настало у време када је послодавац пословао друштвеним капиталом, односно капиталом под контролом државе, које чињенице у конкретном случају нису утврђене на основу садржине изведених доказа. Констатација да је послодавац тужиоца пре отварања поступка стечаја био у власништву државе није поткрепљена садржином изведених доказа. Из утврђења првостепеног суда, које је другостепени суд узео за подлогу своје одлуке, произилази да је потраживање тужиоца признато у стечајном поступку у номиналним износу од 798.840,33 динара, али нема података о томе од чега се оно састоји. Остало је неразјашњено да ли признате износе чини само главница или и законска затезна камата обрачуната до отварања поступка стечаја, те уколико је призната и камата да ли је обрачуната простим процентним рачуном или конформном методом. Одлуком Уставног суда Уз 82/09 од 12.07.2012. године, објављеном у „Службеном гласнику РС“ бр 73 од 27.07.2012. године, проглашена је неуставном законска одредба о примени комфорне методе обрачуна законске затезне камате, па су наведене чињенице неопходне за испитивање правилности материјалног права.

У поновљеном поступку првостепени суд ће утврдити чињенице на које је напред указано, те имати у виду да је по напред наведеном закључку Врховног касационог суда за случај да је послодавац тужиоца пословао приватним капиталом у време настанка спорног потраживања, за одговорност тужене неопходно утврђење постојања узрочно-последичне везе између повреде права на суђење у разумном року и

немогућности наплате потраживања. У поновљеном поступку првостепени суд ће поново одлучити и о трошковима целог поступка у смислу члана 165. став 4. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**